

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการทดลองภาคสนาม 3 เรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมการช่วยเหลือคือ การขอแลกเหรียญ การถามเวลา และการส่งจดหมาย เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างเพศในการช่วยเหลือ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในแต่ละการทดลองมี 288 คน แต่ละการทดลองใช้ผู้ขอความช่วยเหลือชุดเดียวกัน ซึ่งมีเพศหญิงและเพศชายอย่างละ 2 คน แต่ละคนของแต่ละเพศทำการขอความช่วยเหลือจากผู้ถูกขอความช่วยเหลือทั้งเพศหญิงและเพศชาย เพศละ 36 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ทั้ง 3 การทดลองเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เดินมาคนเดียว (รายละเอียดอยู่ในวิธีดำเนินการ และขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างประมาณทุก ๆ 5 นาที โดยกลุ่มตัวอย่างต้องไม่ถือของหนัก หรือถือของพะรุงพะรัง ทำทางไม่รีบร้อน

การทดลองแลกเหรียญ เลือกกลุ่มตัวอย่างที่เดินในทิศตรงกันข้ามกับผู้ทำการทดลอง กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงต้องถือกระเป๋าใส่ตังค์หรือสะพายกระเป๋า

การทดลองถามเวลา กลุ่มตัวอย่างเดินมาในทิศตรงกันข้ามเช่นกันและต้องสวมนาฬิกาที่ข้อมือ

การทดลองส่งจดหมาย เลือกกลุ่มตัวอย่างที่เดินในทิศเดียวกัน และห่างจากตู้ไปรษณีย์ประมาณ 30 เมตร

วิธีดำเนินการและขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ทำการทดลองเป็นนักศึกษา อายุอยู่ระหว่าง 20-22 ปี แต่งตัวคล้ายกลุ่มตัวอย่าง เพศชายสวมเสื้อเชิ้ตแขนยาวสีสุภาพ กางเกงสแลคชายาว สวมรองเท้าหุ้มส้น หวีผมเรียบร้อยและโกนหนวดโกนเคราเรียบร้อย เพศหญิงแต่งตัวสุภาพ สวมเสื้อกระโปรง รองเท้าคัทชู หวีผมเรียบร้อย แต่งหน้าเล็กน้อย สะพายกระเป๋า ในการทดลองแลกเปลี่ยนผู้ทำการทดลองต้องถือเหรียญบาทขนาดใหญ่ 1 เหรียญไว้ในมือ การทดลองถามเวลา ผู้ทำการทดลองไม่สวมนาฬิกาที่ข้อมือแต่ต้องมีเพื่อใช้เทียบเวลาว่ากลุ่มตัวอย่างบอกตรงเวลาหรือไม่ (เก็บไว้ในที่ที่กลุ่มตัวอย่างมองไม่เห็น) ในการทดลองส่งจดหมาย ผู้ทำการทดลองต้องถือจดหมายที่ติดแสตมป์ และจำหน่ายซองเรียบร้อยแล้วไว้ในมือ

เวลาที่ใช้ในการทำการทดลองมี 3 ช่วง ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีคนทำงานเดินกันมากตามท้องถนน คือช่วงเช้าก่อนเข้าทำงาน เวลาประมาณ 8.00-9.00 น. ช่วงเวลาพักกลางวัน เวลาประมาณ 11.30-13.00 น. และช่วงหลังเลิกงาน เวลาประมาณ 16.30-18.00 น. ผู้ทำการทดลองคนหนึ่ง ๆ ต้องทำการทดลองในการทดลองหนึ่ง ๆ 3 วัน ดังนี้

วันที่ 1	ช่วงเช้าที่สีลม	ช่วงเที่ยงที่สุรวงศ์	ช่วงเย็นที่สยาม
วันที่ 2	ช่วงเช้าที่สุรวงศ์	ช่วงเที่ยงที่สยาม	ช่วงเย็นที่สีลม
วันที่ 3	ช่วงเช้าที่สยาม	ช่วงเที่ยงที่สีลม	ช่วงเย็นที่สุรวงศ์

ผู้ทำการทดลองหรือผู้ขอความช่วยเหลือคนหนึ่ง ๆ ทำการขอความช่วยเหลือจากผู้ถูกขอความช่วยเหลือ 24 คนใน 1 วัน โดยแบ่งเป็นผู้ถูกขอความช่วยเหลือเพศชาย 12 คน และผู้ถูกขอความช่วยเหลือเพศหญิง 12 คน ช่วงเวลาที่ใช้ทำการทดลองในวันหนึ่ง ๆ มี 3 ช่วงเวลา ดังนั้นผู้ขอความช่วยเหลือแต่ละคนทำการขอความช่วยเหลือจากผู้ถูกขอความช่วยเหลือช่วงเวลาละ 8 คน แบ่งเป็นผู้ถูกขอความช่วยเหลือเพศชายและเพศหญิงเพศละ 4 คน

ผู้ทำการทดลองมี 2 ชุด ชุดที่ 1 ประกอบด้วยชายคนที่ 1 ทำเรียงวันที่ 1, 2 และ 3 ส่วนหญิงคนที่ 1 เริ่มจากวันที่ 2 ไป 3 และ 1 โดยทำการทดลองวันจันทร์ พุธ และศุกร์ ผู้ทำการทดลองชุดที่ 2 ซึ่งมีชายคนที่ 2 หญิงคนที่ 2 ทำการทดลองอาทิตย์ถัดไป โดยเริ่มจากการทดลองแลกเหรียญ จากนั้นเว้นไป 1 อาทิตย์ จึงทำการทดลองตามเวลา ซึ่งใช้เวลาทดลอง 2 อาทิตย์เช่นกัน เมื่อจบการทดลองตามเวลาเว้นไปอีก 1 อาทิตย์ จึงทำการทดลองส่งจดหมาย ชุดที่ 2 เวียนทำการทดลองตรงกันข้ามกับชุดแรก คือ ชายคนที่ 2 ทำการทดลองเริ่มจากวันที่ 2 ไป 3 และ 1 ส่วนหญิงคนที่ 2 ทำเรียงวันที่ 1, 2 และ 3

ผู้ขอความช่วยเหลือในแต่ละการทดลอง ต้องฝึกการพูดขอความช่วยเหลือให้มีน้ำเสียงสุภาพ ทำทางไม่ยี่วน ระยะห่างระหว่างผู้ขอและผู้ถูกขอความช่วยเหลือในแต่ละการทดลอง ห่างกันประมาณ 1.5-2 ฟุต

ในการทดลองส่งจดหมาย ผู้ขอความช่วยเหลือต้องเดินในทิศเดียวกับผู้ถูกขอความช่วยเหลือโดยเดินอยู่ข้างหลัง เมื่อสุมกลุ่มตัวอย่างได้แล้ว ในระยะที่ห่างจากตู้ไปรษณีย์ประมาณ 30 เมตร ให้รีบเดินขึ้นมาในระดับเดียวกับผู้ถูกขอความช่วยเหลือ จากนั้นจึงพูดขอความช่วยเหลือ

คำพูดขอความช่วยเหลือในการทดลองแลกเหรียญ คือ "ขอโทษค่ะ (ครับ) มีเหรียญบาทขนาดเล็กให้แลกสักเหรียญไหมคะ (ครับ)" พร้อมกับแสดงเหรียญบาทขนาดใหญ่ที่จะแลกให้ดู การบันทึกพฤติกรรมการช่วยเหลือ-ไม่ช่วยเหลือ ผู้ทำการทดลองเป็นผู้บันทึกเอง พฤติกรรมที่จัดว่าช่วยเหลือคือ ให้แลกเหรียญ, ค้นหาเหรียญในกระเป๋ากางเกง กระเป๋าเงินหรือกระเป๋าสะพาย แม้จะไม่พบเหรียญที่ต้องการแลกก็ตาม หากตอบว่า "ไม่มี" ให้ผู้ทำการทดลองถามซ้ำอีกครั้งว่า "เหรียญเดี๋ยวพอจะมีไหมคะ (ครับ)" ถ้าผู้ถูกขอตอบว่า "เพิ่งใช้หมด" หรือตอบอย่างสุภาพว่า "ไม่มีจริง ๆ" ให้ตัดออกจากการทดลอง เพราะถือว่าอยากช่วยแต่ไม่มีปัจจัยในการช่วย ส่วนพฤติกรรมที่จัดว่าไม่ช่วยเหลือ คือ การเดินหนีหรือตอบว่า "ให้ไปแลกกับแม่ค้าหรือคนอื่น" หรือตอบว่า "ไม่มี" เมื่อถามซ้ำก็เดินหนี หรือ ตอบอย่างไม่สุภาพ เช่นว่า "เดินไปแลกที่ธนาคารสิ"

คำพูดขอความช่วยเหลือในการทดลองถามเวลา คือ "ขอโทษค่ะ (ครับ) ไม่ทราบว่าคุณนี่กี่โมงแล้วคะ (ครับ)" พฤติกรรมที่จัดว่าช่วยเหลือ คือ บอกเวลาตามที่เป็นจริงในขณะนั้น หรือการยื่นแขนเพื่อดูเวลาจากหน้าปัดนาฬิกาเอง พฤติกรรมที่ถือว่าไม่ช่วยเหลือคือเดินหนี หรือพูดจาบ่ายเบี่ยง เช่น "นาฬิกาตาย" หรือ "จะรีบไปธุระ" เป็นต้น ผู้ทำการทดลองบันทึกพฤติกรรมเอง

คำพูดขอความช่วยเหลือในการทดลองส่งจดหมาย คือ "ขอโทษค่ะ (ครับ) ไม่ทราบว่าคุณเดินไปถึงตู้ไปรษณีย์นั้นไหมคะ (ครับ) (พูดพร้อมกับชี้ไปที่ตู้ไปรษณีย์ข้างหน้า) รบกวนฝากส่งจดหมายให้หน่อยเถอะค่ะ (ครับ) พอดีมีธุระอีกทาง" เมื่อจบการทดลองผู้ขอความช่วยเหลือต้องเดินหันกลับในทิศทางเดินมาด้วยท่าทางรีบเร่ง พฤติกรรมที่จัดว่าช่วยเหลือคือ การส่งจดหมายลงในตู้ไปรษณีย์ พฤติกรรมที่ถือว่าไม่ช่วยเหลือคือ ผู้ถูกขอความช่วยเหลือตอบว่าเดินผ่านตู้ไปรษณีย์แต่ไม่รับฝากส่ง ผู้บันทึกพฤติกรรมคือ ผู้ทำการทดลองอีกคนหนึ่ง (หน้าม้า) ซึ่งยืนบริเวณตู้ไปรษณีย์ และมองเห็นทั้งผู้ทำการทดลองและกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้ทำการทดลองจะส่งสัญญาณให้หน้าม้ารู้ว่ากลุ่มตัวอย่างตอบว่า เดินไปถึงตู้ไปรษณีย์และยินยอม หรือไม่ยินยอมส่งจดหมายให้ หรือตอบว่าเดินไปไม่ถึงตู้ไปรษณีย์

เมื่อจบการทดลองแต่ละครั้ง ผู้ทำการทดลองพูด "ขอบคุณค่ะ (ครับ)"

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างสัดส่วน (Testing the differences between two proportions) โดยการใช่วิธีทดสอบซี (Z-test) ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานทั้ง 5 ข้อ